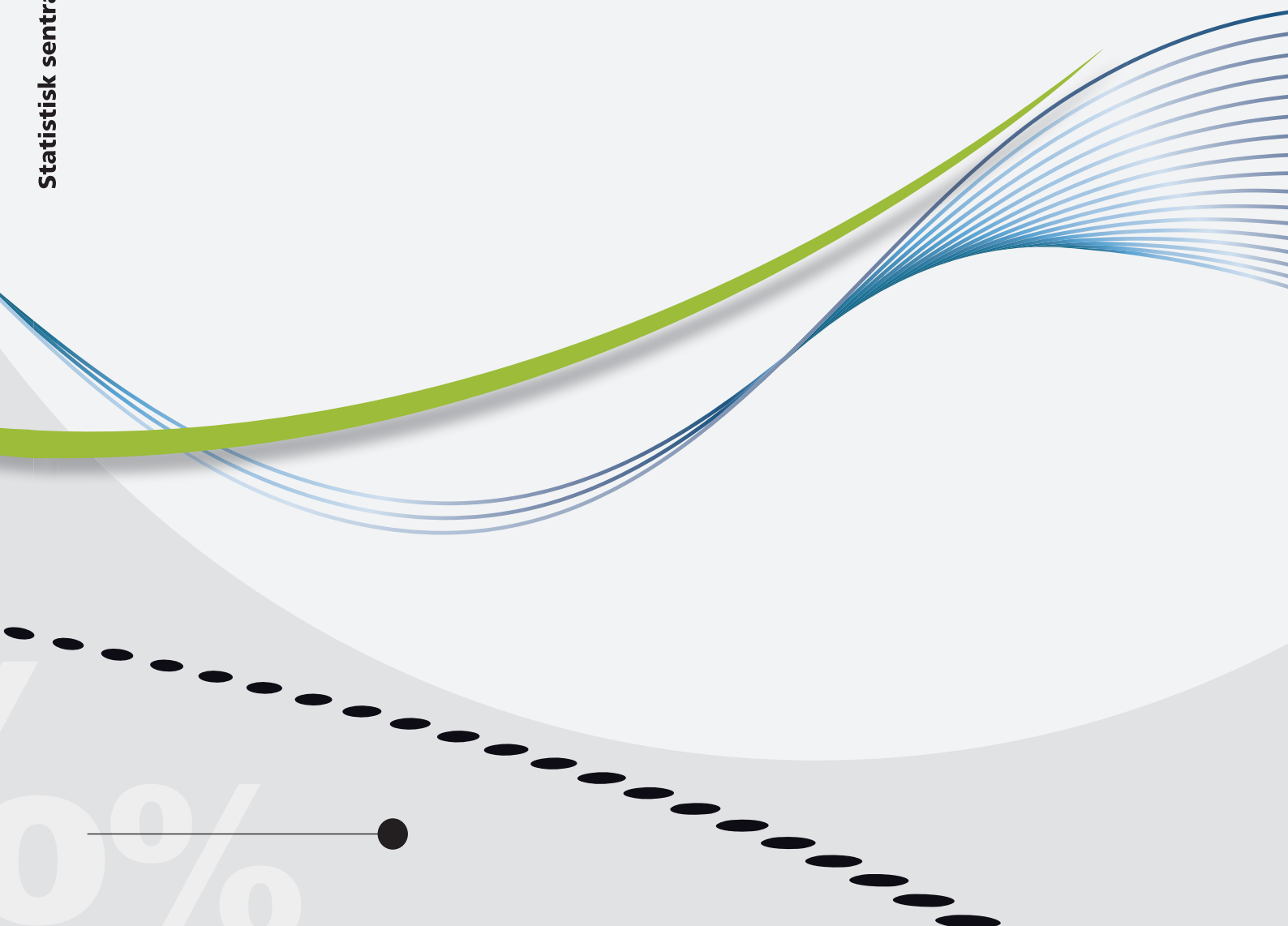

*Svetlana Beyrer, Joachim Wettergreen og
Fatima Valdes Haugstveit*

Kvalitet i IPLOS-registeret 2016

Gjennomgang av datakvaliteten på kommunenes
IPLOS-rapportering

*Svetlana Beyrer, Joachim Wettergreen og
Fatima Valdes Haugstveit*

Kvalitet i IPLOS-registeret 2016

Gjennomgang av datakvaliteten på kommunenes
IPLOS-rapportering

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 29. september 2017

ISBN 978-82-537-9601-7 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentligjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Dette notatet presenterer en gjennomgang av kvaliteten på data over søkere og mottakere av kommunale helse- og omsorgstjenester som landets kommuner har levert til IPLOS-registeret i 2016.

IPLOS er et sentralt pseudonymt helseregister med standardiserte data med opplysninger av betydning for vurdering av bistands- og tjenestebehov. IPLOS-registeret omfatter informasjon om alle søkere og mottakere av kommunale helse- og omsorgstjenester. Formålet med IPLOS-registeret er å få kunnskap om helse- og omsorgstjenestene og dem som bruker dem, for å kunne yte bedre tjenester og planlegge videre utvikling av tjenestene. I tillegg kan opplysninger fra registeret behandles og brukes til utarbeiding av nasjonal, regional og lokal pleie- og omsorgsstatistikk.

Målsettingen med notatet er å styrke og dokumentere arbeidet med å forbedre kvaliteten på IPLOS-registeret, samtidig som det skal gi viktig informasjon om utfordringer i registeret. Dette vil kunne hjelpe brukere av registeret og på sikt gi bedre grunnlag for forskning. Notatet beskriver resultatene av en systematisk gjennomgang av innsendte opplysninger fra kommunene for å avdekke om rapportering er i tråd med kravspesifikasjonene for IPLOS-registeret. I samarbeid med Helsedirektoratet er det utarbeidet kontrollrutiner som brukes til oppfølging av datakvaliteten i registeret. Resultatene presentert i notatet gjelder for rapportering gjennom ett statistikkår på nasjonalt nivå. Den årlige utviklingen i kvaliteten på variable med større andel ugyldige verdier følges opp grafisk.

Siden notatet baserer seg på rådata slik disse sendes inn til IPLOS-registeret, er det bare logiske avvik i henhold til gjeldende kravspesifikasjon som kan avdekkes her. Dette betyr at bare avvik som feil bruk av kodeverk, mangel på obligatoriske opplysninger og lignende kan finnes og kvantifiseres med sikkerhet. Manglende registreringer for hele klasser av opplysninger, tjenestemottakere som ikke rapporteres og lignende vil ikke kunne avdekkes av denne typen kontrollkjøringer. Kjennskap til tjenestene og erfaringer fra Helsedirektoratets prosjekt for å styrke diagnoserapporteringen tilsier for eksempel at det er store mangler i kommunenes diagnoserapporteringer. Andre eventuelle mangler i rapporteringen krever særskilte analyser av avgrensede problemstillinger, og vil kunne avdekkes dersom man har tilgang til annen informasjon utenfor IPLOS. Slike problemstillinger vurderes ikke i dette notatet.

SSB er databehandler for IPLOS-registeret, mens Helsedirektoratet er databehandlingsansvarlig, og finansierer utvikling og drift av registeret. IPLOS-registeret er hjemlet i Helseregisterloven med egen forskrift.

Prosjektstøtte: Arbeidet er i sin helhet finansiert av Helsedirektoratet.

Statistisk sentralbyrå, 29. september 2016

Torstein Bye

Sammendrag

Fra 2007 har landets kommuner sendt inn uttrekk fra EPJ¹/egne fagsystemer for helse- og omsorgstjenesten til IPLOS-registeret i SSB. Årlig rapporteres det inn opplysninger om over 350 000 personer til registeret. Siden samme person kan ha flere registreringer, kontrollerer SSB mer enn 10 millioner registreringer, og sender tilbakemeldinger på disse registreringene til kommunene.

Kvaliteten på data har bedret seg siden oppstarten av registeret, og er relativt god på de fleste områder det lages statistikk for. Opplysninger om diagnoser knyttet til tjenestemottakere er stadig under utvikling. Fremover vil det arbeides videre med å øke dekningsgraden på diagnoseopplysninger i IPLOS. Informasjon om diagnoser er et viktig supplement til opplysninger om bistandsbehov for å forklare hvordan tjenestebruken varierer mellom forskjellige brukergrupper. En bedre diagnoseregistrering vil også gi et bedre grunnlag for å vite noe om hvor mange som befinner seg i ulike sykdomsgrupper, hva som kjennetegner den delen av befolkningen som mottar omsorgstjenester i dag, og hvordan vi kan fremskrive behov for tjenester i ulike sykdomsgrupper i årene som kommer.

Fra og med 2016 ble det innført flere nye variabler i IPLOS-registeret. Kommunene rapporterer bl.a. på om det er gjennomført legemiddelgjennomgang etter nærmere definerte kriterier, som skal sikre oppnåelse av god effekt av legemidlene, samtidig som risiko for uheldige virkninger minimaliseres, og om ernæringen blant mottakere av helse- og omsorgstjenester er kartlagt. Da variablene er nye er det flere utfordringer knyttet til både rapportering og registrering av disse i kommunenes systemer.

IPLOS er organisert som et hendelsesregister som inneholder nødvendig informasjon for å belyse problemstillinger med hendelsesforløp i fokus. Utfordringen er at datamaterialet ikke har blitt brukt til forløpsstudier tidligere, og at kvaliteten på datovariabler i registeret ikke har vært vurdert til forløpsformål (typisk start- og sluttdato for ulike omsorgstjenester). De siste årene er det jobbet mye med kvaliteten til datoopplysningene i registeret, noe som helt konkret har bidratt til at det er mulig å bruke søknadsdato i forbindelse med vurdering av ventetid på ulike omsorgstjenester².

¹ EPJ – Elektronisk pasientjournal

² Nærmere informasjon om tidligere gjennomført arbeid på området finnes i rapporten «*Kommunal variasjon i omsorgstjenester*», publisert 19. oktober 2016. Publikasjonen finnes på SSB sine sider: <http://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/kommunal-variasjon-i-omsorgstjenester>.

Abstract

Municipalities in Norway have submitted data from EPJ³/local professional administrative digital computer systems to Statistics Norway since 2007. The municipalities report data concerning more than 300 000 persons annually, which implies that Statistics Norway processes more than 10 million registrations and gives feedback to all municipalities.

The data quality has improved steadily since the start in 2007, and today the quality of the IPLOS-registry appears as relatively good in several areas. There is still potential for improvements. Better diagnosis registration is still in focus. Diagnosis information contributes to a better understanding of many-facetted challenges of adapting the nursing and care services for the users' needs. This information will expand the possibilities for better statistics and research of the subject based on data from the IPLOS-registry.

The IPLOS-registry contains relevant information about the recipients of municipal health- and care services through the reporting year. Some of this information, as date variables, hasn't been utilized in assignments or statistics before. Statistics Norway evaluated in 2016 possibilities to produce statistics on service application denials, as well as statistics on time it takes for a carried service to become operative.

In 2016, several new variables were included in the reports from the municipalities. These variables concerned review of medication (defined by specific criteria) and mapping of nutrition among recipients of health and care services. These variables represented some challenges both in terms of registration in the administrative systems and to extraction of reports to the IPLOS-registry.

IPLOS-registry is not a life course register, but contains some necessary elements for studying the course of events in time. The problem in question is rather new and has not been analyzed before. This type of studies depends entirely on the quality of variables concerning dates of registration. Completeness and correct registration of relevant date variables were examined in 2016, as a start of further work with the quality of date variables in IPLOS in 2016⁴.

³ EPJ – Electronic patient journal

⁴ «*Local variation in long-term care*» published 19. October, is to be found on Statistics Norway's pages: <http://www.ssb.no/en/helse/artikler-og-publikasjoner/kommunal-variasjon-i-omsorgstjenester>.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
2. Begreper for kvalitetsmålene i notatet	9
3. Person	9
4. Personopplysninger	11
4.1. Nye variabler i 2016	13
5. Bistandsbehov/Funksjon	14
6. Tjenester	15
7. Diagnose	18
8. Døgnopphold i spesialisthelsetjenesten	19
Vedlegg A: Variable i IPLOS	21
Figurregister	28
Tabellregister	28

1. Innledning

IPLOS-registeret i SSB er en database bestående av 6 ulike databasefiler. I teknisk/funksjonell kravspesifikasjon⁵ for IPLOS omtales disse databasefilene som ulike klasser av variable:

1. *Person*: Denne filen inneholder informasjon som er uendret over tjenstehistorikken til den enkelte tjenstemottaker. I hovedsak er informasjonen utledet av tjenstemottakers s fødselsnummer som alder og kjønn. I tillegg sender kommunene informasjon om når tjenstemottakere e ble registrert i registeret for første gang og eventuell dato for død. Det rapporteres også om tjenstemottaker har reservert seg mot innsending av diagnoseopplysninger.
2. *Personopplysninger*: Denne filen inneholder opplysninger som mest sannsynlig vil endres over tid og med livssituasjonen til tjenstemottakeren en. Denne filen fungerer også som en restpost i den forstand at informasjon som ikke naturlig hører inn under noen av de andre databasefilene plasseres her
3. *Bistandsbehov/funksjon*: Bistandsbehovsfilen inneholder informasjon om tjenstemottakers behov for personbistand knyttet til ulike oppgaver som utføres i dagliglivet (ADL⁶, PADL⁷ og IADL⁸).
4. *Tjeneste*: Denne filen inneholder informasjon om hvilke tjenester den enkelte tjenstemottaker mottar. Her registreres blant annet omfanget av tjenstemottak for de tjenestene der dette er relevant.
5. *Diagnoser*: Diagnosefilen viser diagnosene som ligger til grunn for tjensten(e) tjenstemottaker mottar. Diagnoser registreres etter klassifikasjonssystemene ICPC⁹ eller ICD¹⁰.
6. *Døgnopphold i spesialisthelsetjenesten*: Denne filen gir en oversikt over opphold tjenstemottakeren en har i spesialisthelsetjenesten. Her registreres hvilken enhet tjenstemottaker har vært i og oppholdets varighet.

En oversikt over variabler og klassifiseringer i IPLOS-registeret, samt oversikt over gyldig referanseområde for variablene er inkludert som vedlegg. Oppdatert beskrivelse finnes også på SSBs hjemmeside for IPLOS på internett:

<http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/iplos>.

Kontroll av kompletthet for den enkelte variabel i registeret gjøres for hver av de 6 databasefilene nevnt over og slik presenteres også resultatene i dette notatet. De 6 filene inneholder bare registreringer med gyldig pseudonym. Registreringer med ugyldige verdier for fødselsnummer ved innsending blir forkastet og lagres i egen feilfil. Fra 2013 har andelen ugyldige registreringer ligget stabilt på 0,4 prosent av totalen og tilsvarer 1 525 personer i 2016. Tjenstemottakere med ugyldig fødselsnummer blir tatt ut av statistikken.

I følge kravspesifikasjon til IPLOS-registeret¹¹ skal kommunene rapportere kun personer som søker og/eller mottar tjenester i løpet av innsendingsperioden. Med

⁵ Se <https://helsedirektoratet.no/iplos-registeret/kravspesifikasjoner-for-iplos-registeret> for en mer detaljert beskrivelse av rapporteringskrav til kommunene, registerets innhold og klassifiseringer.

⁶ ADL- aktiviteter i dagliglivet.

⁷ PADL - Physical Activities of daily living. Omfatter basale daglige gjøremål, som er nødvendig å utføre for alle mennesker, uavhengig av kjønn, kultur, boligforhold og interesser.

⁸ IADL - instrumentell ADL. Omfatter mer komplekse utadvendte aktiviteter, som er basale for å leve et uavhengig liv i samfunnslivet.

⁹ ICPC - internasjonalt diagnosekode- og klassifiseringssystem for primærhelsetjenesten.

¹⁰ ICD - den internasjonale statistiske klassifikasjonen av sykdommer og relaterte helseproblemer.

¹¹ Kravspesifikasjoner til IPLOS-registeret finnes på Helsedirektoratets sine sider: <https://helsedirektoratet.no/iplos-registeret/kravspesifikasjoner-for-iplos-registeret>

innsendingsperiode menes det aktuelle kalenderåret. Utfordringen har vært at det ofte sendes informasjon til og med den dagen opplysningene trekkes ut til IPLOS-registeret, som er ofte i januar året etter. Årlige innsendinger fra kommunene kan derfor inneholde opplysninger for tjenester gjeldende fra januar etter innsendingsperiodens slutt. Slike registreringer utenom statistikkperioden er ikke en del av statistikkgrunnet, og inngår ikke i tabelloversiktene i notatet.

Opptellinger i notatets tabeller inkluderer kun personer det er levert registreringer på. Det er verdt å merke at alle filene kan inneholde flere registreringer per person og dermed nesten alltid flere registreringer enn antallet personer i registeret. En person kan for eksempel motta flere tjenester i løpet av året og vil dermed ha flere registreringer. I tillegg vil endringer i en eller flere av variablene i løpet av året medføre at det genereres en ny registrering med nytt gyldighetstidsrom (fra- og til-dato). Diagnoseopplysninger er levert for omlag 42 prosent av mottakerne registrert med pågående tjenester i IPLOS per 31.12.2016. Omtalen av kvaliteten på variabelen i databasefilen vil kun gjelde personer med registrerte diagnoseopplysninger.

IPLOS-registeret inneholder informasjon fra EPJ/kommunenes fagsystemer gjennom hele året. I 2016 gjennomførte SSB et prosjekt på oppdrag fra Helsedirektoratet, der blant annet muligheten for å utarbeide statistikk om avslag på tjenester det søkes om, og tiden det tar før en tildelt tjeneste trer i kraft, ble vurdert. Dette satte fokus på kvaliteten av datovariabeler som ikke hadde vært brukt i statistikken før. Fullstendig og riktig registrering av datoer gjennom året kan fortelle mer om blant annet avslag, ventetid, tjenestens varighet osv.

Kvaliteten knyttet til relevante datoopplysninger har vært undersøkt, og det er blitt avdekket noen svakheter i datagrunnet. Nærmere informasjon om dette finnes i rapporten fra prosjektet, «*Kommunal variasjon i omsorgstjenester*»¹². Ett av satsingsområdene i videre kvalitetsarbeid med registeret er analyse av kvaliteten på datovariabeler og muligheten til å bruke disse til fremstilling av beregninger og opptellinger gjennom statistikkåret.

God kvalitet på datovariabeler vil i tillegg kunne bidra til å analysere trender i bruk av helse- og omsorgstjenester for visse grupper av tjenestemottakere, samt belyse aktuelle problemstillinger som krever kjennskap til mottakernes tjenesteforløp før/etter en bestemt hendelse i livet. Det er verdt å merke at IPLOS-registeret ikke er et forløpsregister, da opplysningene ikke er organisert som en serie innbyrdes konsistente hendelser med fullstendige start- og sluttdatoer på tvers av tjenester og/eller andre opplysninger. Framstilling av data på forløpsform medfører derfor en del ekstra utfordringer.

I tillegg til variablene som inngår i de ulike databasefilene vil alle filene inneholde informasjon som er nødvendig for at SSB skal kunne *sammenstille* all informasjon i IPLOS-registeret. Denne informasjonen hentes fra personfilen. I tillegg inngår generelle opplysninger i forbindelse med innsendingsprosedyrene. Denne informasjonen knyttes til alle registreringer ved innlesing av data til IPLOS-registeret.

¹² Rapporten «*Kommunal variasjon i omsorgstjenester*» ble publisert 19. oktober 2016 og er å finne på SSB sine sider: <http://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/kommunal-variasjon-i-omsorgstjenester>.

2. Begreper for kvalitetsmålene i notatet

<i>Antall registreringer (nevner):</i>	Antall registreringer i alt på aktuell variabel. Ved endringer av informasjon innen en og samme databasefil genererer fagsystemet en ny registrering, slik at én enkelt tjenestemottaker kan stå oppført med flere registreringer innen ett og samme år. Antall registrerte personer samt antall registreringer varierer mellom databasefilene.
<i>Antall registrerte personer:</i>	Antall unike personer det er levert registreringer på i en databasefil. Med unntak av Personfilen vil antall registrerte personer alltid være mindre enn antall registreringer i databasefilene.
<i>Gyldige registreringer¹³:</i>	Antall registreringer med gyldig verdi for variabelen i henhold til IPLOS-kravspesifikasjon.
<i>Ugyldige registreringer¹⁴:</i>	Antall registreringer som ikke er i samsvar med kravspesifikasjon for variabel. I filene inkluderer dette tallet både ugyldig/feil verdi og manglende verdi når utfylling er pålagt.
<i>Ugyldig/feil oppgitt verdi:</i>	Antall registreringer der det er oppgitt en verdi som ikke ligger innenfor spesifisert referanseområde.
<i>Uoppgitt verdi:</i>	Antall svar hvor det mangler en verdi og hvor kravspesifikasjonen definerer at utfylling er obligatorisk.

3. Person

Personfilen består av personopplysninger som sjelden endres. For den typiske tjenestemottaker vil det bare forekomme én registrering i kommunen per årgang i denne tabellen. Unntak kan være dersom tjenestemottaker endrer status på reservasjon mot innsending av diagnoseopplysninger eller dersom tjenestemottaker har vært ute av kommunens systemer over en gitt periode. Denne filen inneholder følgende variable:

- pseudonym: *Brukeridentitet i IPLOS*
- alder
- kjønn
- bostedskommune
- bostedsbydel
- fra dato: *Dato personen ble innført i registeret*
- død dato: *Dato for dødsfall i løpet av rapporteringsåret*
- sist endret dato: *Dato for siste endring av informasjonen*
- kommune avsender: *Kommune hvor tjenestemottaker/søker er registrert i fagsystem*
- bydel avsender: *Bydel hvor tjenestemottaker er registrert i fagsystem*
- årgang: *rapporteringsåret/statistikkåret*
- diagnose reservasjon: *Informasjon om tjenestemottaker har reservert seg mot innsending av diagnoseopplysninger.*

¹³ *Gyldige registreringer* kan inneholde uopgitte verdier for variable der utfylling ikke er obligatorisk.

¹⁴ *Ugyldige registreringer* består av flere typer feil der *ugyldig/feil oppgitt verdi* og *uoppgitt verdi* er de vanligste feilene. Noen variable har i tillegg andre typer feil som forekommer sjeldent. Siden slike feil utgjør en ganske liten andel av totalen er tallene ikke inkludert i tabellen. Dette forklarer hvorfor summen av kolonnene for *ugyldig/feil oppgitt verdi* og *uoppgitt verdi* ikke alltid tilsvarer andelen ugyldige registreringer.

Oppsettet under viser i hvilken utstrekning det registreres feil i databasefilen *person*. Opptellingen i tabell 1 for variabel *pseudonym* inkluderer også forkastede registreringer med ugyldige verdier for fødselsnummer ved innsending. I praksis innebærer det at 1 525 registreringer ikke er med i populasjonen for IPLOS-registeret i 2016.

De fleste variablene som er testet viser at nær alle registreringer er korrekte i henhold til IPLOS kravspesifikasjon. Unntaket er om tjenestemottaker har reservert seg mot innsending av diagnoser.

Tabell 1. Feil og mangler i personfilen, 2016. Antall og prosent

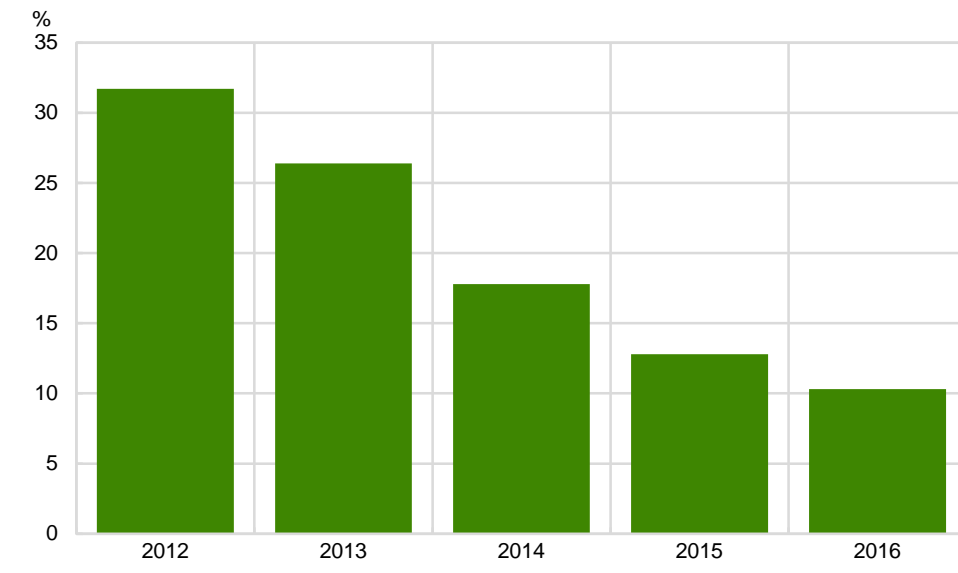
IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
	Prosent				
Pseudonym	¹ 368 218	99,6	0,4	0,4	0,0
Alder	366 693	100,0	0,0	0,0	0,0
Kjønn	366 693	99,9	0,1	0,0	0,1
Diagnosereservasjon	366 693	89,7	10,3	0,0	10,3
Fom dato, person	366 693	93,4	6,6	0,0	6,6
Død dato	33 965	99,7	0,3	0,3	0,0
Registrerte personer m/tjeneste	² 366 693	99,3	0,7	0,5	0,3

¹ Antallet registreringer for variabelen *pseudonym* vil alltid være forskjellig fra antallet registreringer for de andre variablene i denne tabellen, da opptellingen også inkluderer ugyldige verdier for fødselsnummer.

² Antall personer registrert i den enkelte databasefilen som har søkt om tjeneste i løpet av 2016.

Diagnoserapporteringen har vært mangelfull siden oppstarten av registeret, men har gradvis blitt bedre, se figur 1. Økningen i andel gyldige registreringer fra 2015 til 2016 for variabelen *diagnosereservasjon* forklares med en bedre rapportering hos flere kommuner, men det er fremdeles forbedringspotensial hos enkelte kommuner.

Figur 1. Andel med uoppgitt verdi for diagnosereservasjon i personfilen, 2012-2016

Det er stor variasjon mellom kommuner og mellom fylker i hvor stor andel av tjenestemottakerne som rapporteres inn med diagnose. I regi av Helse-direktoratet har det vært et målrettet arbeid med å forbedre registreringen av diagnoseopplysninger. Dette står det mer om i publikasjoner fra helse-direktoratet: «Diagnoser i IPLOS-registeret – Et forprosjekt med kommunene Harstad, Stange og Sandefjord» (2014) ¹⁵, «Diagnosestatistikk for kommunale helse- og omsorgstjenester» (2017) ¹⁶.

Bruk av IPLOS-data i analyse og forskning har avdekket at det forekommer feil dødsdato selv om verdien er gyldig i seg selv. Det er ønskelig å koble mot befolkningsregisteret for å kvalitetssikre dødsdatoene i IPLOS. Dette vil kreve tillatelser fra flere instanser og prosessen er foreløpig ikke påbegynt.

4. Personopplysninger

Databasefilen personopplysninger består av følgende variable:

- husstand: *Bor alene eller sammen med andre*
- omsorg for barn: *Om tjenestemottaker har omsorg for barn*
- privat hjelp: *Om tjenestemottaker mottar privat ikke-betalt hjelp fra private utenfor tjenesten*
- egnet bolig: *Bolig egnet for tjenestemottaker*
- vurdert av tannhelsepersonell: *Tjenestemottaker vurdert av tannhelsepersonell siste 12 måneder*
- vurdert av lege: *Tjenestemottaker vurdert av lege siste 12 måneder*
- individuell plan: *Om tjenestemottaker har individuell plan*
- behov for bistand i forbindelse med arbeid og utdanning
- mottar bistand, arbeid og utdanning: *Skal kun besvares dersom behov for bistand, arbeid og utdanning*
- behov for transport i forbindelse med arbeid og utdanning
- mottar transport, arbeid og utdanning: *Skal kun besvares dersom behov for transport, arbeid og utdanning*
- behov for bistand i forbindelse med deltakelse i organisasjonsarbeid, kultur og fritid
- mottar bistand, organisasjonsarbeid, kultur og fritid: *Skal kun besvares dersom behov for bistand, org., kultur og fritid*
- behov for transport i forbindelse med deltakelse i organisasjonsarbeid, kultur og fritid
- mottar transport organisasjonsarbeid, kultur og fritid: *skal kun besvares dersom behov for transport, organisasjonsarbeid, kultur og fritid*
- fra o.m. dato: *dato for når registrering er gyldig fra*
- til o.m. dato: *dato for når registrering er gyldig til*
- har koordinator: *Tjenestemottaker har fått oppnevnt en koordinator*
- legemiddelgjennomgang gjennomført: *angir om legemiddelgjennomgang er gjennomført*
- dato for legemiddelgjennomgang: *dato for gjennomføring av legemiddelgjennomgang*
- ernæringsstatus kartlagt: *angir om ernæringsstatus er kartlagt*
- dato for ernæringsstatus: *dato for kartlegging av ernæringsstatus*
- ernæringsmessig risiko/ underernæring: *angir ernæringsmessig risiko/ underernæring*

¹⁵Se <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/diagnoser-i-iplos-registeret-et-forprosjekt-med-kommunene-harstad-stange-og-sandefjord> for mer informasjon om diagnoserapportering i IPLOS-registeret.

¹⁶Se <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/diagnosestatistikk-for-kommunale-helse-og-omsorgstjenester-data-fra-iplos-registeret> for mer informasjon om fase 2 av diagnoseprosjektet.

- dato for vurdering av ernæringsmessig risiko/underernæring: *dato for vurdering av ernæringsmessig risiko/underernæring*
- ernæringsplan utarbeidet: *angir om ernæringsplan er utarbeidet*
- dato ernæringsplan utarbeidet: *dato for når ernæringsplan ble utarbeidet*

Kontrollene viser at de fleste opplysningene i denne databasefilen er registrert riktig og variablene er komplette. Det fremkommer av tabell 2 at eldre, obligatoriske variabler er registrert med en andel på over 90 prosent gyldige opplysninger.

Tabell 2. Feil og mangler i registreringer av personopplysninger, 2016. Antall og prosent

IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
Prosent					
Husstand	740 195	99,1	0,9	0,0	0,9
Omsorg for barn	740 195	98,0	2,0	0,0	2,0
Privat hjelp	740 195	98,4	1,6	0,0	1,6
Egnet bolig	740 195	98,8	1,2	0,0	1,2
Vurdert av tannhelsepersonell	740 195	82,7	17,3	17,3	10,0
Vurdert av lege	740 195	77,6	22,4	22,4	10,0
Individuell plan	740 195	98,4	1,6	0,0	1,6
Behov for bistand, arbeid og utdanning	740 195	96,9	3,1	0,5	2,6
Mottar bistand, arbeid og utdanning	740 195	96,3	3,7	1,1	2,6
Behov for transport, arbeid og utdanning	740 195	96,7	3,3	0,5	2,7
Mottar transport, arbeid og utdanning	740 195	96,2	3,8	1,2	2,6
Behov for bistand, org., kultur og fritid	740 195	96,8	3,2	0,5	2,6
Mottar bistand, org., kultur og fritid	740 195	95,6	4,4	1,4	3,0
Behov for transport, org., kultur og fritid	740 195	96,7	3,3	0,6	2,8
Mottar transport, org., kultur og fritid	740 195	95,6	4,4	0,6	3,8
F.o.m. dato, personopplysninger	740 195	91,4	8,6	0,0	7,9
Har koordinator	740 195	70,7	29,3	0,0	29,3
Legemiddelgjennomgang (LMG) gjennomført ²	740 195	50,0	50,0	0,0	50,0
Dato legemiddelgjennomgang (LMG) gjennomført ²	740 195	25,6	74,4	0,0	74,4
Ernæringsstatus kartlagt ²	740 195	50,2	49,8	0,0	49,8
Dato ernæringsstatus kartlagt*	740 195	22,6	77,4	0,0	77,4
Ernæringsmessig risiko/underernæring ²	740 195	49,3	50,7	0,0	50,7
Dato ernæringsmessig risiko/underernæring ²	740 195	15,9	84,1	0,0	84,1
Ernæringsplan utarbeidet ²	740 195	49,1	50,9	0,0	50,9
Dato ernæringsplan utarbeidet ²	740 195	16,2	83,8	0,0	83,8
Registrerte personer m/tjeneste	333 274	99,4	0,6	0,4	0,2

¹Uoppgitt verdi for variabelen *vurdert av lege/tannhelsepersonell* regnes som gyldig og inngår i kolonnen *gyldige registreringer*

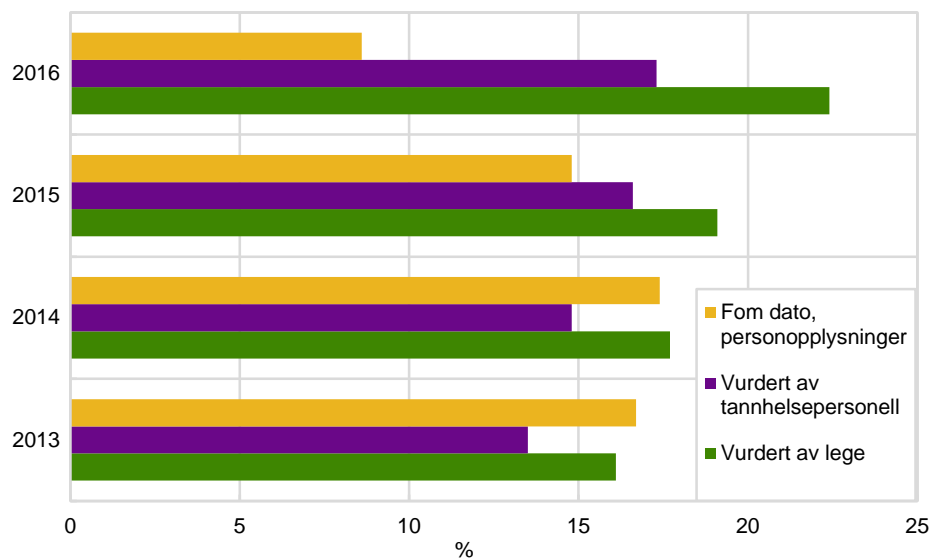
² Nye variable i 2016. Omtales i eget underkapittel 5.1

Derimot har ikke-obligatoriske variable, som bl.a. vurdering av lege-/tannhelse-tjenesten større andel ugyldige registreringer. Tilbudet for vurdering av lege-/tannhelsepersonell ligger utenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene og skjer normalt i regi av tjenestemottaker selv. En må derfor regne med at det er vanskelig å holde oversikt over tjenestemottakere som mottar tjenester i eget hjem.

Kommunene har ikke sendt informasjon om personen har blitt vurdert av lege i 35 prosent av tilfellene, for vurdering av tannhelsepersonell mangler 61 prosent av registreringene opplysninger i 2016. Siden denne informasjonen ikke er obligatorisk å oppgi for kommunene, behandles manglende registreringer som gyldige i tabellen. Det er blant annet flere store kommuner som har få registreringer for vurdert av tannhelsepersonell/lege.

Andelen feilregistreringer for disse variablene har økt sammenlignet med fjoråret. For mesteparten av de ugyldige registreringene er vurdering hos lege/tannhelsepersonell foretatt før 2015 årgangen.

Figur 2. Andel ugyldige registreringer på utvalgte variable i filen for personopplysninger, 2013-2016. Prosent

En annen variabel som har hatt større andel ugyldige registreringer er gyldighetsdatoen for personopplysninger. Andel ugyldige registreringer ble markant redusert og utgjorde 9 prosent i 2016.

Variabelen *Har koordinator* ble først rapportert i 2015. Variabelen gjenspeiler en rettighet tjenestemottakere med behov for langvarige og koordinerte tjenester har. Andelen gyldige registreringer har blitt betydelig forbedret fra 30 prosent gyldige registreringer i 2015 til hele 70 prosent i 2016. Imidlertid gjelder de fleste registreringene verdiene «nei» eller «ikke relevant», og bare 8 prosent av de utfylte registreringene har verdien *Ja*. Det mangler fremdeles verdi for 30 prosent av tilfellene, der noen store kommuner mangler verdi for over halvparten av sine registreringer.

4.1. Nye variabler i 2016

Nytt av 2016 er variablene *legemiddelgjennomgang (LMG)*, *ernæringsstatus kartlagt*, *ernæringsmessig risiko/ underernæring* og *ernæringsplan utarbeidet*, med tilhørende *datovariabler*. Målet med legemiddelgjennomgang er å sikre at den enkelte pasient oppnår god effekt av legemidlene, samtidig som risiko for uheldige virkninger minimaliseres og håndteres.

Kartlegging av ernæringsstatus, vurdering ernæringsmessig risiko og planlegging av tiltak er i sin tur vesentlig i arbeidet med å forebygge og behandle underernæring og påfølgende komplikasjoner blant mottakere av helse- og omsorgstjenester. Svaralternativene på variablene er ifølge kravspesifikasjonen «ja», «nei», og «ikke relevant». For variablene ernæringsrisiko og ernæringsplan er situasjonen noe annerledes. Variablene er avledet fra kartlegging av ernæringsstatus, og vil kun være relevante når det er registrert «ja» på denne variabelen. Ernæringsplan vil på sin side kun være relevant når ernæringsrisiko er registrert med «ja» i tillegg.

En av utfordringene knyttet til disse variablene er en høy andel med *manglende registrering*, jf. tabell 2. Det kan være flere grunner til dette. Ikke alle kommunene fikk oppdatert fagsystemene på begynnelsen av året. Samtidig har EPJ-leverandørene signalisert at det har vært tekniske utfordringer ved registrering av variablene, noe som har påvirket utfyllingsandelen. Samtidig kan manglende verdier skyldes at nye tjenestemottakere ikke har rukket å bli vurdert innen

innsending av dataene til IPLOS for 2016-årgangen, eller at nødvendige vurderinger og kartlegginger ikke er gjennomført. Det tar tid å innarbeide rutinene ved registrering av nye variabler og det forventes forbedringer i registrering til neste år.

Kvaliteten på variablene *legemiddelgjennomgang gjennomført*, *ernæringskartlegging*, *ernæringsrisiko*, og *ernæringsplan* har blitt vurdert for tjenestemottakere over 67 år bl.a. på langtidsopphold i institusjon i rapporten Kommunale helse- og omsorgstjenester 2016¹⁷. Det forventes at utfyllingsgraden på disse variablene er noe høyere der tjenestemottaker er på institusjon, men gjennomgangen viser entydig at andel tjenestemottakere uten registrering på de nye variablene er høy også for denne gruppen tjenestemottakere.

5. Bistandsbehov/Funksjon

Registrering av bistandsbehov gjøres med følgende variable:

- Funksjonstype: *Angir hvilke bistandsbehov (ADL/PADL/IADL) som kartlegges. For hver tjenestemottaker kartlegges 16 forskjellige aktiviteter i dagliglivet, i tillegg til syn og hørsel*
- Funksjonsverdi: *Gradering av hjelpebehov*
- F.o.m. dato: *Dato for når registrering er gyldig fra*
- T.o.m. dato: *Dato for når registrering er gyldig til*

Enhet i databasefilen for bistandsbehov/funksjon er funksjonstype. For en riktig registrert tjenestemottaker skal det dermed alltid finnes minst 18 ulike registreringer i klassen funksjon.

Bistandsbehov er en variabel som er godt utfylt av kommunene. Feil i klassifiseringer av type og verdi er etterhvert blitt eliminert, som vist i tabellen under. Fremdeles er det imidlertid tjenestemottakere som registreres inn uten oppgitt bistandsbehov.

Tabell 3. Feil og mangler i registrering av funksjon/bistandsbehov, 2016. Antall og prosent

IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
Prosent					
Funksjonstype	13 473 146	100,0	0,0	0,0	0,0
Funksjonsverdi	12 913 589	100,0	0,0	0,0	0,0
Fom dato, funksjon	12 913 589	100,0	0,0	0,0	0,0
Registrerte personer m/tjeneste	330 986	99,5	0,5	0,3	0,2

I 2016 ble det tatt i bruk ny funksjonstype, *ivareta egen økonomi*, som skal beskrive tjenestemottakernes behov for bistand/assistanse til å betale regninger, prioritere mellom utgifter, betale for seg med kontanter og kort.

¹⁷ <http://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/kommunale-helse-og-omsorgstjenester-2016>

6. Tjenester

Sammen med personopplysningsfilen er tjenestedataene sentrale i innrapporteringen av IPLOS-data. Bare tjenestemottakere som har søkt om eller har mottatt tjenester i løpet av rapporteringsåret skal sendes inn til IPLOS-registeret. Registreringer i denne databasefilen er dermed utløsende for innsending av data på enkeltpersoner. Filen består av følgende variable:

- tjenestetype: *Hvilken tjenestetype som er registrert*
- dato vedtak: *Dato for når vedtak er fattet*
- omfang: *Tildelte timer i uken, direkte tid til tjenestemottaker*
- omfang tid/ressursinnsats: *Antall timer i uken, som kommunen bruker på tjenesten per individ*
- org.nr. utfører: *Organisasjonsnummer i Virksomhets- og foretaksregisteret (Brønnøysundregistrene) til virksomheten som utfører/gir tjenesten.*
- tjeneste startdato: *Dato for når tjenesten starter. Ved endring i f.eks. omfang vil dette medføre ny start-/stopppdato*
- tjeneste sluttdato: *Dato for når tjenesten avsluttes. Ved endring i f.eks. omfang vil dette medføre ny start-/stopppdato*
- undertype: *Supplerende informasjon om hva slags tjeneste tjenestemottaker mottar*
- dato søknad: *Dato for når søknad om tjeneste er mottatt eller når behov er oppdaget på en annen måte*
- rullerende: *Informasjon om tjenesten gis rullerende på regelmessig basis. Registreres bare for avlastningsopphold*
- dato klage mottatt: *Dato for når eventuell klage er mottatt*
- dato klage besvart: *Dato for når eventuell klage er besvart*
- vedtak: *Kommunens vedtak om tjenestetildeling – innvilget/avslått*

Akkurat som i de andre databasefilene viser tallene at de registrerte opplysningene er godt utfyllt i IPLOS-registeret. Feilregistreringer og feil i klassifikasjoner i de første årgangene er nå tilnærmet borte og de fleste variablene har en andel gyldige registreringer over 90 prosent.

Tabell 4. Feil og mangler i tjenestefilen, 2016. Antall og prosent

IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
Prosent					
Tjenestetype	1 222 817	99,8	0,2	0,2	0,0
Undertype	¹ 59 245	95,8	4,2	4,2	0,0
Dato søknad	¹ 1 199 394	99,4	0,6	0,0	0,4
Dato vedtak/beslutning	¹ 1 222 817	99,1	0,9	0,0	0,2
Vedtak/beslutning	¹ 1 192 477	99,7	0,3	0,0	0,3
Omfang	¹ 703 728	93,3	6,7	6,7	0,0
Omfang/ressursinnsats	¹ 703 728	100,0	0,0	0,0	0,0
Rullerende	¹ 38 488	97,2	2,8	2,8	0,0
Orgnr. utfører (institusjon)	¹ 275 015	91,4	8,6	8,6	0,0
Orgnr. utfører (øvrige)	¹ 946 325	89,6	10,4	10,4	0,0
Tjeneste startdato	1 222 817	99,8	0,2	0,0	0,0
Tjeneste sluttdato	1 222 817	98,2	1,8	0,0	0,0
Dato klage mottatt	1 222 817	100,0	0,0	0,0	0,0
Dato klage besvart	1 222 817	100,0	0,0	0,0	0,0

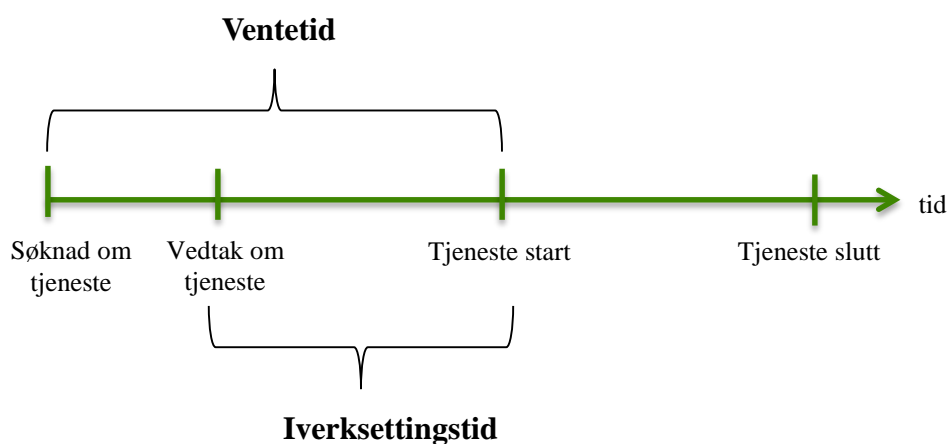
¹ Gjelder visse typer tjenester

I 2016 ble det innført en ny variabel, *omfang tid/ressursinnsats*. Til forskjell fra variabelen *omfang*, som måler tildelt tid til tjenestemottaker, måler den nye variabelen kommunens ressursbruk/timeverk for å utføre tiltakene beskrevet i vedtak. Dersom hele eller deler av et individrettet tiltak må utføres av 2 eller flere personer skal omfang tid/ressursinnsats dokumenteres. Det betyr i praksis at det ikke er obligatorisk å påføre verdier på registreringene der tjenestemottaker mottar

tjenester som rapporteres med timer per uke¹⁸. Hvis det alltid kun er én ansatt som utfører tjenesten blir verdien den samme som for variabelen *omfang*. Det er registrert manglende verdi på variabelen for nærmere 56 prosent av registreringene. Siden variabelen ikke er obligatorisk fremkommer ikke andel manglende verdier som ugyldig i rapporten. Variabelen er ny og det er derfor vanskelig å si om manglende registrering skyldes at verdien ikke er utfylt eller om fravær av utfylt verdi er grunnet bare én utfører av tjenesten.

En viktig variabel er *søknadsdato*. Variabelen brukes blant annet for beregning av *ventetid*¹⁹, som er tiden fra den datoen søknad om tjenesten ble registrert, og til datoen da tjenesten startet for brukeren. Fram til nylig har *søknadsdato* hatt en del manglende verdier. Grunnet dårlig kvalitet på variabelen ble det brukt en annen variabel, *dato vedtak/beslutning*, for å beregne *iverksettingstid*, som er tiden fra vedtaket er fattet til tjenesten starter. Forskjellen mellom begrepene *ventetid* og *iverksettingstid* er illustrert i figuren under.

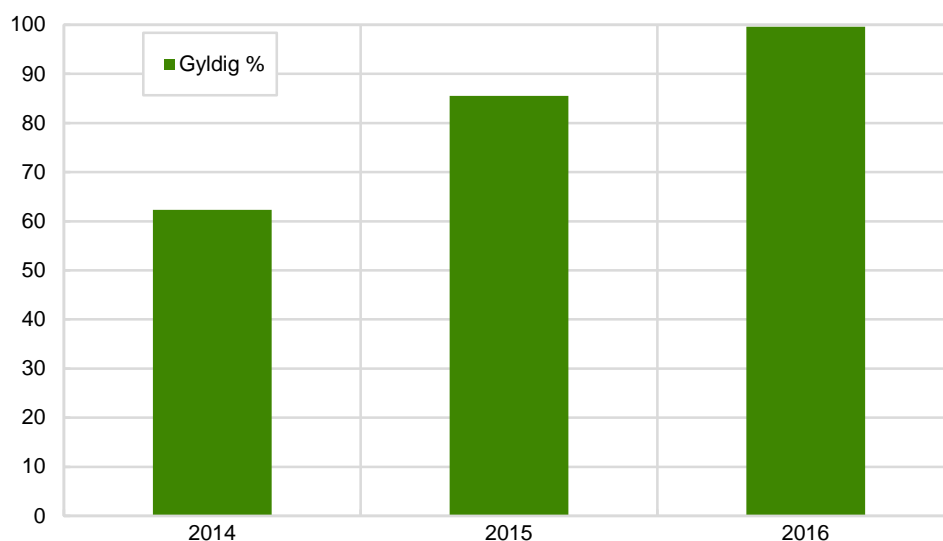
Figur 3. Beregning av begrepene ventetid og iverksettingstid i tjenesteforløp

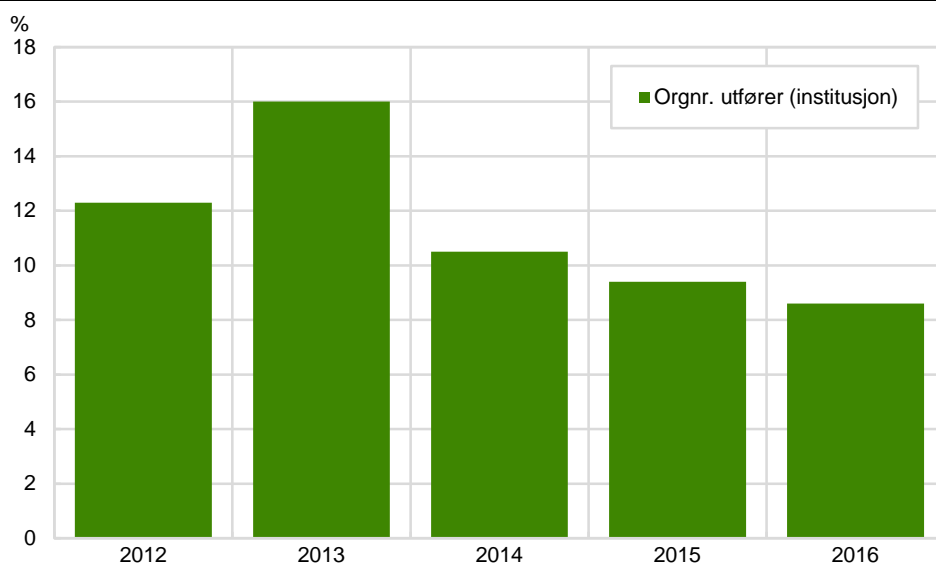
Figur 4 viser at utfyllingsgraden av variabelen *søknadsdato* har blitt mye bedre. Helsedirektoratet har jobbet direkte med kommunene mot forbedring av rapporteringen på denne variabelen. Utfyllingsgraden er nærmest fullstendig grunnet skjerpet rapportering fra flere store kommuner de siste årene.

¹⁸ Tjenester som rapporteres med timer per uke: praktisk bistand: daglige gjøremål, praktisk bistand – opplæring: daglige gjøremål, praktisk bistand: brukerstyrt personlig assistanse, dagaktivitetstilbud, avlastning utenfor institusjon, støttekontakt, omsorgslønn, helsetjenester i hjemmet, dagopphold, nattopphold, rullerende avlastning på institusjon

¹⁹ For mer informasjon om ventetid, se SSB sin artikkel "Betydelige forskjeller i bruk av kommunale omsorgstjenester blant eldre" (3. juli 2017): <http://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/betydelige-forskjeller-i-bruk-av-kommunale-omsorgstjenester-blant-eldre>

Figur 4. Andel gyldige registreringer for variabelen søknadsdato i filen tjenester, 2014-2016. Prosent

Variabelen organisasjonsnummer hadde en stor andel ugyldige registreringer i starten av IPLOS-rapporteringen. I 2016 har 91 prosent av registreringene for institusjoner og boliger med bemanning en gyldig verdi²⁰.

Figur 5. Andel ugyldige registreringer for variabel organisasjonsnummer for institusjoner, 2012-2016. Prosent

For øvrige tjenester er utfyllingsgraden av variabelen ganske lav, det mangler organisasjonsnummer for om lag 51 prosent av registreringene i 2016. Da utfylling av organisasjonsnummer ikke er obligatorisk for alle tjenester²¹, regnes ikke manglende verdier som ugyldige i tabell 4.

²⁰ Grunnlaget for vurdering er filen med gyldige organisasjonsnumre på SSB sine sider: <http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/iplos?fane=veiledning>

²¹ Tjenester med obligatorisk rapportering av organisasjonsnummer: tjenestenummer 1, 2, 3, 4, 8, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 25 i IPLOS (for mer informasjon om type tjeneste, se Vedlegg A)

7. Diagnose

Følgende variabler inngår ved registrering av diagnoser:

- diagnosekode: *kode i følge ICPC/ICD kodesett*
- kodesett versjon: *hvilket kodesett (ICPC, ICD) som benyttes på registrering av diagnosekode*
- fra o.m. dato: *dato for når registrering er gyldig fra*
- til o.m. dato: *dato for når registrering er gyldig til*

Rapportering av diagnoseopplysninger til IPLOS-registeret har vært en utfordring helt siden registeret ble etablert. Det kan være flere årsaker til det. Det kan ha oppstått en misforståelse om at rapportering av diagnoseopplysningene ikke har vært obligatorisk. Videre kan kommunenes oppgave med å innhente opplysningene være utfordrende siden diagnoserapporteringen avhenger av at det rapporteres opplysninger fra fastlegene utenfor institusjon, samtidig som det har manglet etablerte rutiner for utveksling av slike opplysninger mellom fastleger og sykehjem. Endelig har kontakt med kommuner avdekket mangler i etablerte rutiner for utveksling av slik informasjon mellom ulike systemer/journaler internt i kommunene

Det største problemet med diagnoseregistreringene er manglende innsendinger, ikke feil i rapporteringen. Det er 58 prosent av tjenestemottakerne som mangler diagnoseopplysninger i data per 31.12. 2016. Andelen med oppgitt diagnose varierer mellom tjenestene og per diagnosegruppe. Mottakere på institusjon har en betydelig høyere andel diagnoseregistreringer enn de som mottar helsetjenester i hjemmet.

Tabell 5a. Diagnosereservasjon og gyldig diagnose for tjenestemottakere per 31.12, 2010-2016. Antall og prosent

Årgang	I alt	Reservasjon mot innsending av diagnoseopplysninger			Oppgitt diagnose	
		Uoppgitt	Ja	Nei	Ja ¹	Nei
		Prosent				
2010	265 722	48,9	7,7	43,5	18,9	81,1
2011	268 777	40,0	7,8	53,3	12,1	89,0
2012	271 503	31,7	7,4	63,2	16,1	86,0
2013	271 412	22,4	8,0	69,6	20,5	79,5
2014	272 357	16,9	7,3	75,8	27,5	72,5
2015	275 200	11,3	8,3	80,4	31,7	68,3
2016	278 161	7,2	8,0	84,8	42,2	57,8

¹ Bare registreringer med gyldig diagnosekode er med i opptellingen

Det er arbeidet målrettet med kvaliteten på diagnoseopplysninger i IPLOS, og flere kommuner har vektlagt diagnoserapporteringen til IPLOS de siste årene. Dekningsgraden har gått opp med nærmere 11 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret, og andelen tjenestemottakere med diagnoseopplysninger i IPLOS steg til 42 prosent i 2016.

Per utgangen av 2016 var det 85 prosent av tjenestemottakerne som ikke hadde reservert seg mot diagnoseopplysninger. Andelen har økt med nærmere 40 prosentpoeng siden 2010, og noe av grunnen er forbedringer i fagsystemene de siste årene. Tjenestemottakere som aktivt har valgt å ikke reservere seg mot innsending av diagnoseopplysninger til IPLOS, blir ikke markert som uoppgitt lenger. Det har resultert i at utfyllingsgraden mht. variabelen *diagnosereservasjon* bedret seg betraktelig, da bare 7 prosent av tjenestemottakere manglet informasjonen i 2016. Andel tjenestemottakere med diagnosereservasjon har vært relativt stabil gjennom årene. Eventuell oppgang i reservasjoner kan delvis skyldes tekniske forbedringene i selve registreringen av variabelen.

Tabell 5b. Feil og mangler i registrering av diagnoser, 2016. Antall og prosent

IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
Prosent					
Kodesett versjon	553 820	99,6	0,4	0,0	0,4
Diagnosekode	553 820	99,3	0,7	0,6	0,0
Fom dato, diagnose	553 820	99,9	0,1	0,0	0,0
Registrerte personer m/tjeneste	137 788	99,7	0,3	0,2	0,1

Nesten alle diagnosevariablene levert for tjenestemottakere i IPLOS er utfylt. Det er dessuten få registreringer som avviker fra kravspesifikasjonen. Andelen med feil oppgitt diagnosekode gikk noe opp i 2016. Grunnen til dette er økning i antall personer med oppgitt diagnose fra én fagsystemleverandør, som bruker feil format for diagnoseverdier ved innsending.

8. Døgnopphold i spesialisthelsetjenesten

For å få oversikt over pasientbevegelser mellom kommunenes helse- og omsorgstjenester og den statlige spesialisthelsetjenesten rapporteres også opphold i spesialisthelsetjenesten til IPLOS-registeret. Opphold registreres med følgende variable i databasefilen:

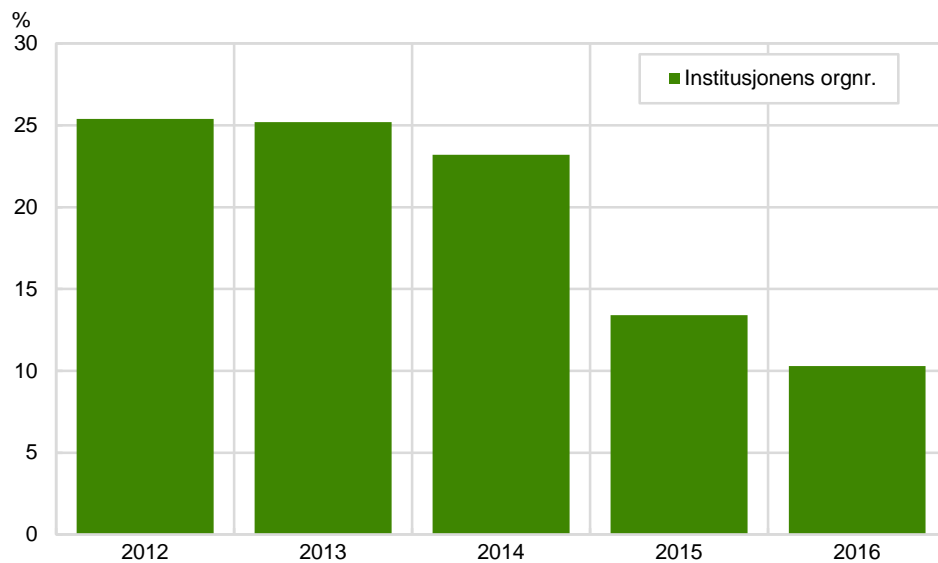
- organisasjonsnummer institusjon: *Identifiserer hvilket sykehus/avdeling tjenestemottaker er innskrevet på. Virksomhetens næringskode gir informasjon om hva oppholdet gjelder*
- fra o.m. dato: *Dato for innskriving på opphold*
- til o.m. dato: *Dato for utskriving fra opphold*

Tabell 6. Feil og mangler i registreringer av døgnopphold i spesialisthelsetjenesten, 2016. Antall og prosent

IPLOS-variabel	Antall registreringer	Gyldige registreringer	Ugyldige registreringer	Herav:	
				Ugyldig/feil oppgitt verdi	Uoppgitt verdi
Prosent					
Institusjons orgnr	45 872	89,7	10,3	8,9	1,4
Fom dato, dogntilbud	45 872	100,0	0,0	0,0	0,0
Registrerte personer m/tjeneste	20 230	99,9	0,1	0,0	0,0

Akkurat som for diagnoser har det vært et betydelig problem med under-rapportering knyttet til registreringer av døgnopphold i spesialisthelsetjenesten. Kontroller av datamaterialet har vist at til dels store kommuner er nesten helt uten slik rapportering. SSB har derfor foreløpig valgt å ikke publisere opplysninger med bakgrunn i denne informasjonen.

Figur 6. Andel ugyldige registreringer for institusjoners organisasjonsnummer, 2012-2016. Prosent.

I tillegg er det utfordringer med rapportering av virksomhetenes organisasjonsnummer. Særlig er det vanlig å registrere *foretakets* organisasjonsnummer i stedet for *virksomheten* under foretaket. De siste årene har rapporteringen av organisasjonsnummer blitt mye bedre, og i 2016 hadde bare 10 prosent av alle registreringer feil eller manglende organisasjonsnummer. Dette er en nedgang på 3 prosentpoeng sammenlignet med året før. En styrking av rapportering av organisasjonsnummer har stor betydning bl.a. for å kunne skille ut hvilke virksomheter som leverer tjenestene i kommunen og hvordan tjenestesammensetningen er og kan være i slike virksomheter.

Vedlegg A: Variable i IPLOS

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
Person (po)			
iiKomnr	Kommune avsender	Kommunenr.	2007-
iiBydelsnr	Bydel avsender	Bydelsnr, angis med 00 dersom bydeler ikke brukes	2007-
iiTilDato	Årgang	ÅÅÅÅMMDD	2007-
peAlder	Alder	Alder, ettårig gruppering	2007-
peKjonn	Kjønn	M = mann, K = kvinne	2007-
peKomnr	Bostedskommune	Kommunenr.	2007-
peBydelsnr	Bostedsbydel	Bydelsnr, angis med 00 dersom bydeler ikke brukes	2007-
peFraDato	Fra og med dato, person	ÅÅÅÅMMDD	2007-
peDodDato	Død dato	ÅÅÅÅMMDD	2007-
peEndrDato	Sist endret dato	ÅÅÅÅMMDD	2007-
pePseudonym	Pseudonym	-	2007-
peDiagReserv	Diagnose reservasjon	1 = Ja, tjenestemottaker har reservert seg mot innsending av diagnoseopplysninger 2 = Nei, tjenestemottaker har ikke reservert seg mot innsending av diagnoseopplysninger	2009-
Personopplysninger (pe)			
poSivilstand	Sivilstand	1 = Ugift 2 = Gift, samboer, registrert partner 3 = Enke, enkemann, gjenlevende partner/samboer 4 = Skilt/separert, inkl. samboer-/partnerskap	2007-2008
poHusstand	Husstand	1 = Bor alene, 2 = Bor sammen med andre, 3 = Bor sammen med foreldre (Gyldig fra 2009)	2007-
poOmsorgBarn	Omsorg for barn	1 = Ja, 2 = Nei	2009-
poPrivHjelp	Privat hjelp	<i>Gyldige verdier 2007-2008:</i> 1 = Nei 2 = Ja, inntil 3 timer/uke 3 = Ja, inntil 9 timer/uke 4 = Ja, over 9 timer/uke <i>Gyldige verdier fra og med 2009:</i> 1 = Ja, inntil 3 timer/uke, 2 = Ja, 3 inntil 9 timer/uke, 3 = Ja, 9 inntil 15 timer/uke, 4 = Ja, 15 timer/uke og mer, 5 = Ja, ukjent omfang, 6 = Nei	2007-
poBolitlr	Egnet bolig	1 = Ja, 2 = Nei	2007-

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
poBolgType	Boligtype	1 = Ordinær bolig 2 = Bolig som kommunen disponerer til helse- og omsorgsformål, men ikke institusjon eller omsorgsbolig 3 = Omsorgsbolig 4 = Aldershjem 5 = Sykehjem 6 = Annen institusjon 7 = UFB (uten fast bopel)	2007-2008
poVurdTann	Vurdert av tannhelsepersonell	Gyldige verdier 2007-2008: ÅÅÅMMDD Gyldige verdier fra og med 2009: ÅÅÅMM	2007-
poVurdLege	Vurdert av lege	Gyldige verdier 2007-2008: ÅÅÅMMDD Gyldige verdier fra og med 2009: ÅÅÅMM	2007-
poIndPlan	Individuell plan	1 = Ja, 2 = Nei, 3 = Ønsker ikke individuell plan (Gyldig fra 2009), 9 = Ikke relevant (Gyldig fra 2009)	2007-
poHarKoordinator	Koordinator oppnevnt	1 = Ja 2 = Nei 9 = Ikke relevant	2016-
poEndrDato	Sist endret dato	ÅÅÅMM	2007-2008
poArbBistBehov	Behov for bistand arbeid og utdanning	1 = Ja, behov for bistand, 2 = Nei, ikke behov for bistand , 9 = Ikke relevant	2009-
poArbBistMottar	Mottar bistand arbeid og utdanning	1 = Ja, mottar bistand, 2 = Ja, mottar bistand, men udekket behov, 3 = Nei, mottar ikke bistand <i>Besvares dersom 'Ja' på 'Behov for bistand arbeid og utdanning'</i>	2009-
poArbTranspBehov	Behov for transport arbeid og utdanning	1 = Ja, behov for bistand, 2 = Nei, ikke behov for bistand , 9 = Ikke relevant	2009-
poArbTranspMottar	Mottar transport arbeid og utdanning	1 = Ja, mottar bistand, 2 = Ja, mottar bistand, men udekket behov, 3 = Nei, mottar ikke bistand <i>Besvares dersom 'Ja' på 'Behov for transport arbeid og utdanning'</i>	2009-
poFriBistBehov	Behov for bistand org., kultur og fritid	1 = Ja, behov for bistand, 2 = Nei, ikke behov for bistand , 9 = Ikke relevant	2009-
poFriBistMottar	Mottar bistand org., kultur og fritid	1 = Ja, mottar bistand, 2 = Ja, mottar bistand, men udekket behov, 3 = Nei, mottar ikke bistand <i>Besvares dersom 'Ja' på 'Behov for bistand org., kultur og fritid'</i>	2009-
poFriTranspBehov	Behov for transport org., kultur og fritid	1 = Ja, behov for bistand, 2 = Nei, ikke behov for bistand , 9 = Ikke relevant	2009-

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
poFriTranspMottar	Mottar transport org., kultur og fritid	1 = Ja, mottar bistand, 2 = Ja, mottar bistand, men udekket behov, 3 = Nei, mottar ikke bistand <i>Besvares dersom 'Ja' på 'Behov for transport org., kultur og fritid'</i>	2009-
poFraDato	Fra og med dato, personopplysninger	ÅÅÅÅMMDD	2007-
poTilDato	Til og med dato, personopplysninger	ÅÅÅÅMMDD	2007-
poLegeMiddGj	Legemiddelgjennomgang (LMG) gjennomført	1 = Ja 2 = Nei 9 = Ikke relevant	2016-
poLegeMiddGjDato	Dato Legemiddelgjennomgang (LMG) gjennomført	ÅÅÅÅMMDD	2016-
poErnKartlagt	Ernæringsstatus kartlagt	1 = Ja 2 = Nei 9 = Ikke relevant I henhold til Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring	2016-
poErnKartlagtDato	Dato Ernæringsstatus	ÅÅÅÅMMDD	2016-
poErnRisiko	Ernæringsmessig risiko/underernæring	1 = Ja 2 = Nei 9 = Ikke relevant I henhold til Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring	2016-
poErnRisikoDato	Dato vurdering Ernæringsmessig risiko/underernæring	ÅÅÅÅMMDD	2016-
poErnPlan	Ernæringsplan utarbeidet	1 = Ja 2 = Nei 9 = Ikke relevant I henhold til Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring	2016-
poErnPlanDato	Dato Ernæringsplan utarbeidet	ÅÅÅÅMMDD	2016-

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
Funksjon (fn)			
fnFunkType	Funksjonstype	1 = Sosial deltakelse, 2 = Skaffe seg varer og tjenester, 3 = Beslutninger i dagliglivet, 4 = Ivareta egen helse, 5 = Bevege seg innendørs, 6 = Alminnelig husarbeid, 7 = Personlig hygiene, 8 = På og avkledning, 9 = Lage mat, 10 = Spise, 11 = Toalett, 12 = Bevege seg utendørs, 13 = Syn, 14 = Hørsel, 15 = Hukommelse, 16 = Kommunikasjon, 17 = Styre atferd 18= Ivareta egen økonomi (Gyldig fra 2016)	2007-
fnFunkVerdi	Funksjonsverdi	1 = Utgjør ingen problem/utfordring, 2 = Ikke behov for bistand/assistanse, 3 = Middels behov for bistand/assistanse, 4 = Store behov for bistand/assistanse, 5 = Fullt bistands-/assistansebehov, 9 = Ikke relevant (Gyldig fra 2009)	2007-
fnFraDato	Fra og med dato, funksjon	ÄÄÄÄMMDD	2007-
fnTilDato	Til o.m. dato, funksjon	ÄÄÄÄMMDD	2007-
fnEndrDato	Sist endret dato - Funksjon	ÄÄÄÄMMDD	2007-2008

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
Tjeneste (tj)			
tjTjenType	Tjenestetype	1 = Praktisk bistand - daglige gjøremål 2 = Praktisk bistand - opplæring - daglige gjøremål 3 = Praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent 4 = Dagsenter/dagtilbud 5 = Matombringing 6 = Trygghetsalarm 7 = Avlastning - utenfor institusjon/bolig 8 = Avlastning i institusjon/bolig 9 = Støttekontakt 10 = Institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester (Utgår fra og med 2009) 11 = Omsorgslønn 12 = Omsorgsbolig 13 = Annen bolig 14 = Planlagte tiltak 15 = Helsetjenester i hjemmet 16 = Re-/habilitering utenfor institusjon 17 = Dagopphold i institusjon 18 = Tidsbegrenset opphold - utredning/behandling 19 = Tidsbegrenset opphold - habilitering/rehabilitering 20 = Tidsbegrenset opphold - annet 21 = Langtidsopphold i institusjon 22 = Nattopphold i institusjon (Gyldig fra 2009) 23 = Skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner (Gyldig fra 2009) 24 = Helsehjelp med tvang (Gyldig fra 2009) 25=Kommunal øyeblikkelig hjelp - døgnopphold 26=Varslings- og lokaliseringsteknologi (GPS)	2007-
tjVedtDato	Dato vedtak	ÅÅÅÅMMDD	2009-
tjAvslag	Avslag på tjeneste	1 = Sann/ja. 2 = Usann/nei. 0/blank = Ikke utfylt/ukjent	2007- 2008
tjTimerUke	Omfang av tjenester	Direkte tid (timer pr. uke) som er vedtatt gitt til tjenestemottaker Fylles ut for følgende tjenester: - Praktisk bistand - daglige gjøremål - Praktisk bistand - opplæring - daglige gjøremål - Praktisk bistand -brukerstyrt - personlig assistent - Dagsenter/dagtilbud - Avlastning - utenfor institusjon/bolig - Avlastning i institusjon/bolig - Støttekontakt - Omsorgslønn - Helsetjenester i hjemmet - Dagopphold i institusjon - Nattopphold i institusjon	2007-

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
tjResTimerUke	Omfang tid/ressursinnsats	Dersom deler eller hele av et individrettet tiltak må utføres av to eller flere personer skal omfang tid/ressursinnsats dokumenteres. Angis som timer/uke. Kan angis i timer og minutter. Minutter omgjøres til desimal ved innsending. <i>Fylles ut for følgende tjenester:</i> - Praktisk bistand - daglige gjøremål - Praktisk bistand - opplæring - daglige gjøremål - Praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent - Dagsenter/dagtilbud - Avlastning - utenfor institusjon/bolig - Avlastning i institusjon/bolig - Støttekontakt - Omsorgslønn - Hjemmesykepleie - Dagopphold i institusjon - Nattopphold i institusjon	2016-
tjUtførere	Antall utførere	1 = 1 utfører 2 = 2 utførere 3 = 3 eller flere utførere	2007-2008
tjInstOrgnr	Org.nr. utfører	Gyldig orgnr i henhold til Virksomhets- og foretaksregisteret	2007-
tjFraDato	Tjeneste startdato	ÅÅÅÅMMDD	2007-
tjTilDato	Tjeneste sluttdato	ÅÅÅÅMMDD	2007-
tjEndrDato	Sist endret dato - Tjeneste	ÅÅÅÅMMDD	2007-2008
tjTjenUnderType	Undertype	11 = Uten fast tilknyttet personell, del av ordinær boligmasse 10 = Uten fast tilknyttet personell, ikke del av ordinær boligmasse 21 = Fast tilknyttet personell deler av døgnet, del av ordinær boligmasse 20 = Fast tilknyttet personell deler av døgnet, ikke del av ordinær boligmasse 31 = Fast tilknyttet personell hele døgnet, del av ordinær boligmasse 30 = Fast tilknyttet personell hele døgnet, ikke del av ordinær boligmasse <i>Fylles ut for følgende tjenester:</i> - Omsorgsbolig - Annen bolig	2009-
tjSoknadDato	Dato søknad på tjeneste	ÅÅÅÅMMDD	2009-
tjRullerende	Rullerende	1 = Ja 2 = Nei <i>Fylles ut for tjenesten "Avlastning i institusjon/bolig"</i>	2009-
tjKlageMottatt	Dato klage mottatt	ÅÅÅÅMMDD	2009-
tjKlageBesvart	Dato klage besvart	ÅÅÅÅMMDD	2009-
tjVedtak	Vedtak	1 = Avslag 2 = Innvilget	2009-
diKodeVersjon	Kodesett versjon	ICPC-v, hvor v = gjeldende versjon, ICD-v, hvor v = gjeldende versjon	2007-2008, 2010-
Diagnose (di)			
diDiagKode	Diagnosekode	Gyldige ICPC/ICD koder	2007-2008, 2010-
diFraDato	Fra og med dato, diagnose	ÅÅÅÅMMDD	2007-2008,

Variabelnavn database/Tabell	Variabel	Gyldige verdier	Gjelder årgang
			2010-
diTilDato	Til o.m. dato - Diagnose	ÅÅÅÅMMDD	2007- 2008, 2010-
diEndrDato	Sist endret dato - Diagnose	ÅÅÅÅMMDD	2007- 2008
Døgnopphold i spesialisthelsetjenester (dg)			
dgTilbudType	Type døgn tilbud, spesialisthelsetjenesten	1 = Somatisk sykehusavdeling 2 = Psykiatrisk sykehusavdeling 3 = Distriktpsikiatrisk senter (DPS) - døgnavdeling 4 = Rehabiliteringsinstitusjon	2007- 2008
dgFraDato	Fra og med dato, spesialisthelsetjenester	ÅÅÅÅMMDD	2007-
dgTilDato	Til o.m. dato - Spesialisthelsetjeneste r	ÅÅÅÅMMDD	2007-
dgEndrDato	Sist endret dato, spesialisthelsetjenester	ÅÅÅÅMMDD	2007- 2008
dgInstOrgnr	Organisasjonsnr. Institusjoner	Gyldig orgnr i henhold til Virksomhets- og foretaksregisteret	2009-

Figurregister

Figur 1.	Andel med uoppgitt verdi for diagnosereservasjon i personfilen, 2012-2016.	10
Figur 2.	Andel ugyldige registreringer på utvalgte variable i filen for personopplysninger, 2013-2016. Prosent	13
Figur 3.	Beregning av begrepene ventetid og iverksettingstid i tjenesteforløp	16
Figur 4.	Andel gyldige registreringer for variabelen søknadsdato i filen tjenester, 2014-2016. Prosent	17
Figur 5.	Andel ugyldige registreringer for variabel organisasjonsnummer for institusjoner, 2012-2016. Prosent	17
Figur 6.	Andel ugyldige registreringer for institusjoners organisasjonsnummer, 2012-2016. Prosent.	20

Tabellregister

Tabell 1.	Feil og mangler i personfilen. Antall og prosent, 2016	10
Tabell 2.	Feil og mangler i registreringer av personopplysninger. Antall og prosent, 2016.....	12
Tabell 3.	Feil og mangler i registrering av funksjon/bistandsbehov, 2016. Antall og prosent.....	14
Tabell 4.	Feil og mangler i tjenestefilen, 2016. Antall og prosent.....	15
Tabell 5a.	Diagnosereservasjon og gyldig diagnose for tjenestemottakere per 31.12, 2010-2016. Antall og prosent.....	18
Tabell 5b.	Feil og mangler i registrering av diagnoser, 2016. Antall og prosent	19
Tabell 6.	Feil og mangler i registreringer av døgnopphold i spesialisthelsetjenesten, 2016. Antall og prosent	19

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9601-7 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway